Guerra dels dos Peres (Barcelona, 1359) - Bombarda - Bocanegra

Autor:
Data de publicació: 23-10-2020

Respecte a la Guerra dels dos Peres, ès un error molt comú pensar que les fonts més antigues són les que estan més a prop dels fets, ja que la de Sant Joan de la Penya es va es començar a redactar al final de la guerra (1369) per ordre de Pere Terç i per justificar les accions per ell dutes a terme.

Per a un estudi històric rigorós, s'han ordenat totes les fonts en una taula cronològica segons la seva data real de redacció (no de l'esdeveniment, sinó de quan el cronista va agafar la ploma per escriure-ho).

Crònica de Pere el Cerimoniós
E la nau de l'almirall de Castella venia dita a la boca del riu de Llobregat, per a fer desembarc, e la nau de l'almirall de Catalunya, e totes les altres naus de Catalunya, se posaren en una filera davant les de Castella. E, mentre la dita armada de Catalunya se'n venia de la mar envers terra, los de Castella los començaren a ferir de pedres e de saetes, e la nau nostra desparà una bombarda e ferí en la nau de l'almirall de Castella, e llevà-li un arbre. Per la qual cosa los de Castella s'esporugiren molt.

Redacció de les cròniques sobre la Guerra dels Dos Peres

Respecte a la Guerra dels dos Peres, ès un error molt comú pensar que les fonts més antigues són les que estan més a prop dels fets, ja que la la Crònica de Pere el Cerimoniós, que descriu la batalla de Barcelona , es va iniciar el 1375 per ordre de Pere Terç i per justificar les accions per ell dutes a terme.

Per a un estudi històric rigorós, s'han ordenat totes les fonts en una taula cronològica segons la seva data real de redacció (no de l'esdeveniment, sinó de quan el cronista va agafar la ploma per escriure-ho).

D'aquesta manera es pot avaluar quines fonts són coetànies (escrites gairebé al mateix moment de la batalla de 1359) i quines són posteriors (reculls o cròniques oficials fetes dècades després).

Aquí hi ha la taula organitzada des de la font més immediata fins a la més tardana:

Cronologia real de redacció de les fonts sobre la Guerra el 1359

Crònica / Font DocumentalÀrea d'OrigenData de Redacció / CompilacióRelació amb la Batalla de Barcelona (1359)

Gascon Rolls (Gasconia)

Anglaterra / Aquitània
1359 (Immediata)
Font primària documental. Són els registres diaris de la cancelleria anglesa. Les notícies sobre l'atac de Bocanegra a Barcelona es van registrar el mateix estiu de 1359.

Crònica Papal (Inocenci VI)
Avinyó (Vaticà)
~1359 – 1362 (Coetània)
Font vaticana de primera mà. Escrita durant o immediatament després del pontificat d'Inocenci VI (que va morir el 1362). Recull les actes del cardenal legat enviat a aturar la flota de Bocanegra.

Crònica de Jean de Venette
França (París)
~1360 – 1368 (Coetània)
La millor font francesa de l'època. Jean de Venette era un frare carmelita a París que va escriure la continuació de la Crònica de Guillem de Nangis. Va redactar els fets pocs anys després que passessin.

Chroniques de Jean Froissart
França / Flandes
~1370 – 1400 (Tardana)
La crònica narrativa més famosa d'Europa. Froissart va escriure el seu primer llibre als anys 1370 a partir d'entrevistes a cavallers. És excel·lent per a la fase final de la guerra peninsular.

Llibre Sisè de la Crònica de Pere el Cerimoniós (Pere Terç)
Catalunya / Aragó
~1375 – 1385
La font directa de la batalla escrita anys més tard. Autobiografia militar i política del rei de Catalunya. El Llibre VI detalla en primera persona la invasió de la flota de Castella, la defensa de la platja de Barcelona i l'ús de les bombardes.

Poema del Príncep Negre (Chandos Herald)
Anglaterra
~1385 (Tardana)
Font militar anglesa. Escrit en vers uns vint anys després dels fets per l'herald del general John Chandos, basant-se en les memòries de la campanya castellana.

Crònica de Pero López de Ayala
Castella
~1390 – 1400 (Tardana)
La millor font castellana (i enemiga). Ayala va escriure la crònica del rei Pedro I al final de la seva vida, retirat. Com que va viure la guerra de jove, els detalls sobre Bocanegra i Barcelona són d'algú que hi va ser present.

Crònica de Jakob Twinger von Königshofen
Alemanya (Estrasburg)
1382 – 1415 (Tardana)
Font de les ciutats del Rin. Twinger va començar la seva crònica en alemany el 1382 i la va revisar fins al 1415. Recull la memòria del pas de cavallers alemanys cap a l'Aragó.

Magdeburger Schöppenchronik
Alemanya (Magdeburg)
Segle XV (Compilada cap a 1450)
Recull alemany tardà. Compila els llistats de fets rellevants (Annales Rebus Gestis) on s'anotaven les campanyes llunyanes on havien anat a morir els mercenaris de la regió.

Reflexió : Les fonts de la cancelleria anglesa (Gascon Rolls) i les anotacions papals d'Avinyó són les úniques realment "en temps real" des de l'estranger. Les cròniques de Jean de Venette a París es van escriure al cap de molt pocs anys, la qual cosa dona al seu text una fiabilitat històrica molt alta abans que el pas del temps novel·lés els fets.